

Anarcho-Biblioteka
Dobry pieróg to wywrotowy pieróg

Manifest

Josiah Warren

Josiah Warren
Manifest
1841

“Za granicą panuje wrażenie, iż jestem zaangażowany w tworzenie społeczeństw. Jest to wielka pomyłka, którą czuję się zobowiązany skorygować.

Ci, którzy słyszeli lub czytali cokolwiek mojego w temacie, znają jedną z głównych zasad nad którymi obstać. Tworzenie społeczeństw lub innych sztucznych powiązań jest pierwszym, najbardziej zgubnym błędem, który został popełniony przez ustawodawców i reformatorów. Wszystkie te powiązania (kombinacje) wymagają zrzeknięcia się suwerenności jednostki nad jej osobą, czasem, własnością oraz odpowiedzialnością, a to na rzecz rządu kombinacji. Przyczynia się to do pogrążenia się jednostki – ograniczenia jej do zaledwie części maszyny, wciągającej innych do odpowiedzialność za jej czyny, ale tym samym będącej wpętanej w odpowiedzialność za czyny i odczucia innych, współtowarzyszy. Żyje ona i działa bez odpowiedniej kontroli nad swoimi sprawami, bez pewności co do rezultatów swoich działań i prawie bez świadomości, że działa ona na swoje konto, na dodatek konsekwentnie nie rozumie wielkich idei dla których społeczeństwo zostało rzekomo konstruowane.

Przynajmniej pewna część tych, którzy uczęszczali na publiczne spotkania wie, że SPRAWIEDLIWY HANDEL jest budowany na zasadzie zupełnie przeciwstawnej związaniu się; zasada ta może być nazwana indywidualnością. Zostawia ona każdego w niezakłóconym posiadaniu suwerenności nad swoją własną osobą, swoim czasem, własnością i odpowiedzialnościami; i nikt tutaj nie jest przewidywany czy upoważniony do zrzeknięcia się żadnej “porcji” jego naturalnej wolności przez dołączanie do jakiegokolwiek społeczności; ani do stania się w jakiś sposób odpowiedzialnym za działania lub odczucia kogoś innego niż on sam; nie ma tu też żadnego porządku w myśl którego nawet cały kolektyw mógłby rządzić nad osobą, czasem, własnością czy odpowiedzialnością pojedynczej jednostki.

Kombinacje oraz wszystkie instytucje zbudowane na nich są wynalazkami człowieka, a więc są z grubsza udziałem ludzkiej krótkowzroczności, nie pomijając oczywiście innych niedoskonałości. Natomiast SPRAWIEDLIWY HANDEL jest po prostu rozwinięciem zasad, które choć są nowe dla społeczeństwa, są tak stare jak świat i tak też długo będą istnieć.

Takie rozumowanie jest naturalne, ponieważ wszystkie próby radykalnej reformacji od zawsze były znane jako zbudowane na kombinacjach. Ich klęska zniszczyła zaufanie, a społeczeństwo będące nieświadome faktu istnienia żadnej innej zasady, wnioskuje, że musi to być propozycja tego samego rodzaju, a więc z natury jest skazana na klęskę. Darzę szacunkiem ich osądy ale wierzę, że każda próba usprawnienia ich socjalnych warunków przez formo-

jaki zasługuje; wyrażam również nadzieję, że ci, którzy są zdolni do prawidłowego rozumowania, podejmą się dochodzenia w tym temacie i (jeśli znajdą motyw) będą oponować przeciwko SPRAWIEDLIWEMU HANDLOWI; a przez to odkryją i odsłonią swój kompletny imbecylny- zaskakującą słabość jakiegokolwiek opozycji, która może być uformowana przeciwko tej zasadzie. Opozycja, jeśli ma być dostrzeżona, musi być ograniczona do tego właśnie tematu oraz jego naturalnych dążeń: ODŁĄCZONA od wszelkich innych jak i personalnych rozważań.

Odrzucam wszelkie hałaśliwe, przegadane, zagmatwane i personalne dyskusje. Temat ten został przedstawiony w celu spokojnych badań jak i uczciwych dochodzeń, a po fakcie przedstawienia go (co jest również moim zamiarem) publicznie, zostanie oceniony przez każdą osobę zgodnie z indywidualną miarą pojmowania i nie będzie żadnej przemocy wobec jej indywidualności, ani też nie będzie żadnych prób powstrzymywania czy też przymuszania tych osób.

J.W.

próżno ich szukać pośród pierwszych, którzy zaadoptują ideę SPRAWIEDLIWEGO HANDLU. Odwołuje się to w pierwszej kolejności do najbardziej uciśnionych, skromnych, zrujnowanych, toteż w pierwszej kolejności będzie zaadoptowane przez nich ale i przez tych którzy nie chcą żyć jako ludzie zależni od innych. Zostanie zaadaptowane również przez osoby wśród bogatych i biednych, których moralne tudzież intelektualne walory umożliwiają docenić niektóre niewymowne dobrodziejstwa, które to są rezultatem ludzkiej egzystencji.

Są to jedne z najznakomitszych cech SPRAWIEDLIWEGO HANDLU; i będą one spostrzegane jako cechy właściwe, które wspaniała, zbawiająca rewolucja powinna posiadać: ale są one tak nadzwyczajne, tak bardzo dalekie od powszechnego postępowania i obecnego stanu rzeczy, że będą potępiane przez niektórych jako zbyt wizjonerskie czy też niepraktyczne. Jestem na to wszystko przygotowany, jestem również gotów aby dowieść im, że wszystkie najważniejsze postulaty tych zasad ZOSTAŁY przeprowadzone; dowiodły, że posiadają wydzźwięk ponad wszelkie przeciwieństwa; oraz jestem gotów aby pokazać, że w myśl tych zasad, jest to zupełnie wykonalne dla prawie każdej osoby, aby zacząć swobodnie korzystać z wyżej wymienionych zalet; oraz wyzwolić siebie samego lub siebie samą od niszczącej niegodziwości i cierpienia, które to nazywane jest "cywilizowanym" społeczeństwem; dzieje się to bez dołączania do jakiegokolwiek społeczeństwa oraz bez zrzekania się jakiegokolwiek "porcji" naturalnej i nienaruszalnej suwerenności nad własną osobą, czasem i własnością, oraz bez stania się w żaden sposób odpowiedzialnym za działania, uczucia innych, którzy mogą na tym robić interes.

JOSIAH WARREN
New Harmony, Listopad 27, 1841.

Stało się bardzo powszechne odczucie, iż został tutaj popełniony jakiś błąd, a legislatorzy dowiedli tylko, że sami są niezdolni do odkrycia czy też naprawienia go.

Z całym szacunkiem wobec innych osądów, zobowiązałem się do wytknięcia tego co stanowi ów błąd oraz do wskazania jego naturalnych, prawowitych ale i skutecznych rozwiązań; i będę kontynuował moje działania, gdziekolwiek i kiedykolwiek temat ten zdobędzie uwagę i respekt w stopniu, na

wanie społeczeństw lub innych sztucznych kombinacji (jakkolwiek wymyślnie obmyślane, jakkolwiek niewinnie w zamierzeniach i uczciwie kierowane), pokonają ich własne idee oraz rozczarują wszystkich tych, którzy się z nimi utożsamiają.

Niepowodzenie eksperymentów nad systemem społecznościowym w New Harmony trwających przez dwa lata próby od 1825 do 1827, wystarczająco utwierdziło mnie w przekonaniu i skłoniło do osądu, że proces kombinacji nie jest zdolny zrealizować wielkich idei społecznych; w przeciwieństwie do zasady indywidualności jak i procesu ODDZIELENIA¹, które to po bliższych i głębszych obserwacjach, okazały się prowadzić do, lub posiadać wszystkie wybawcze i regenerujące zdolności potrzebne do zupełnego rozwiązania wielkiego społecznego problemu. Owszem, wydawało się, że obiecują zbyt dużo aby w to uwierzyć, zbyt dużo nadziei, tak dużo, że odkrywca (jeśli musimy tak go nazwać) nie śmiał zaszczerpić swych myśli jego zażyłym znajomościom, a to właściwie przez strach przed byciem uznany za wariata.

Jego jedyną drogą było zatem dowieść wszystkiego w PRAKTYCE, przed podzieleniem się tym publicznie.

Toteż ogłoszony został cały nowy cykl badań i eksperymentów; pierwszym z nich był "Time Store" w Cincinnati, który został otwarty w Maju, 1827r. Był on prowadzony przez trzy lata, aż został zamknięty w celu wprowadzenia owych zasad w życie całego handlu; przerwa pomiędzy tamtym czasem a teraźniejszością została spożytkowana (oczywiście w stopniu, w którym prywatne sprawy na to pozwoliły) zarówno poprzez dalsze badania jak i przygotowania do nich.

¹ Wielka zasada poprawy ludzkiego bytu została spostrzeżona jako będąca SUWERENNOŚCIĄ KAŻDEJ JEDNOSTKI nad jej osobą, czasem, własnością i odpowiedzialnościami. Było to niewykonalne w momencie gdy wszystkie wyżej wymienione były połączone. ODDZIELENIE, tudzież indywidualizacja tych rzeczy wydawała się być wymaganym procesem. Powszechny respekt dla indywidualnej suwerenności ustanowiłby sprawiedliwy moralnie handel. Tutaj wylańcza się pytanie; jak kompletna suwerenność jednostki nad jej własnym czasem i własnością mogłaby być zachowana poprzez proces wymiany ich w pieniężnym handlu społecznym? Zostało to ustalone przez ideę wymiany czasu za czas lub Pracy za Pracę – ODDZIELANIE całego naturalnego bogactwa od pracy, przez ustalanie swojej ceny na podstawie własnego Kosztu, oczywiście nie przekraczając naturalnych więzi swojej indywidualności poprzez narzucenie ceny Wartości przedmiotu lub pracy, potencjalnemu odbiorcy. ODDZIELENIE Kosztu od Wartości stworzyło fundamenty sprawiedliwego pieniężnego handlu. Ten nowy handel wymagał obrotowego środka ODDZIELONEGO od pieniędzy każdego rodzaju, reprezentującego tylko Pracę; w tej sytuacji pracownik stawał się niejednokrotnie WYEMANCYPOWANY od pieniędzy i tyranii."

Zasady te zostały zastosowane w zajmowaniu się oraz w procesie edukacji dzieci, ukazało to zasadniczą pomyłkę jak i powód wielkiej klęski w tym jakże ważnym temacie.

Zasady te zostały również zastosowane w zakupie i sprzedaży ziemi oraz prawie każdego rodzaju własności, oraz do wymiany prawie wszystkich rodzajów pracy, włączając w to handlowców, prawników, nauczycieli, kierowników pensjonatów, etc., na każdym kroku suwerenność jednostek była ściśle zachowana i stale respektowana. Żadne akty prawne nie sprawowały kontroli nad jednostką w żadnym z tych procesów; i tak też było z pełną indywidualnością akcji z którą to setkom osób przyszło uporać się w Time Store bez zbytniego zrozumienia zasad lub istoty tego; mimo to, spostrzegli oni, że to właśnie w ich interesie było tak czynić; zatem sytuacja ta demonstruje, iż interes społeczeństwa może być sprowadzony do tego stanu przez naturalny i nieodparty proces; bez kombinacji, bez organizacji, bez praw, bez rządu, bez poddania jakiegokolwiek "porcji" naturalnej wolności jednostki; pokazuje, że reformacji nie potrzeba czekać aż świat będzie dostatecznie wyuczony, ale, że potrzeba praktycznej operacji ustanawiającej proces re-edukacji, którego nikt nie może oszacować bez doświadczenia go, a wobec którego ludzie, którzy są już wyuczzeni są najbardziej oporni w pojmowaniu.

Tacy również zostali poddani całkowitej indywidualności działań przez wszystkie te eksperymenty, pomimo faktu, że setki osób brały w nich jakiś udział, nie są oni w żaden sposób odróżniani jako sekta, grupa lub stowarzyszenie; społeczeństwo jako ogół nie zna i nie pozna ich; jak na razie z wyjątkiem każdej jednostki, która jako tako identyfikuje się z tymi zasadami.

Publiczne wpływy to prawdziwe rządy tego świata. Drukowanie stwarza tę rządzącą moc; a więc, pośród przygotowań do ogólnego wprowadzenia tych tematów znajduje się znaczne uproszczenie procesu wydruku ale i przyrząd służący do druku, który to sprowadza tę potężną siłę do miejsca przy kominu ale również do wewnętrznych możliwości praktycznie każdego człowieka, obojętne jakiej płci, który zdecyduje się jej użyć; tak więc rezultuje to tym oraz każdym innym tematem prawdziwej reformacji, który został przedstawiony niezależnie od prasy ogólnej, prasy powszechnej, prasy której osoby przewodzące są zbyt pochłonięte lub zbyt zainteresowane rzeczami takimi jakie są, jej przedstawiciele są za bardzo pod publicznym wpływem lub są zbyt pobieżni w swoich myślowych nawykach by zrealizować godziwość tematu od samego początku.

Eksperymenty i przygotowania są finalizowane, a rezultaty mają swoje świadectwo lub są w posiadaniu przez żywych świadków i powoli stają się

podłożem praktycznych operacji w tej materii. Ci, którzy pragną bardziej zaznajomić się z tematem, mogą dowiedzieć się szczegółów na publicznych spotkaniach lub przez lekturę THE EQUITABLE COMMERCE GAZETTE, która ma być właśnie w tym celu wydana; natomiast dalsza treść będzie traktować o najznamienitszych aspektach SPRAWIEDLIWEGO HANDLU.

Jego celem jest ustanowić stałą zasadę handlu, która położy kres wszystkim poważnym wahaniom cen oraz konsekwentnie, położy kres brakowi bezpieczeństwa i ruinie, czyli rzeczom, które są produktem owych wahań; ale również podbuduje tych, którzy już są zrujnowani.

Skłania to do zaprzestania wszelkich spekulacji.

Posiada znaczny wydzwitek oraz racjonalne obrotowe medium – prawdziwego i określonego reprezentanta bogactwa. Jest on bazowany wyłącznie na pracy i tylko na słusznym kapitale. To medium obrotowe ma naturalną tendencję do znacznego zmniejszania wartości i użyteczności pieniądza oraz ostatecznie, do ukazania jego bezsilności i słabości; konsekwentnie zmiata wszystkie niepokojące rzesze oszustw, niesprawiedliwości, okrucieństw, korupcji i obciążenia podatkowego, które zostały na nim zbudowane.

Ten środek obrotowy byłby emisjowany przez ludzi którzy pracują, ludzi którzy to nagle zostaliby obdarowani w całe bogactwo i siłę; ci, natomiast którzy nie pracują, którzy zawsze byli bogaci, nagle staliby się biedni i bezsilni.

Otwiera to drogę do zatrudnienia tym, którzy tego chcą, przez prosty układ, który ma naturalną tendencję do utrzymywania zapasów w racjonalnej proporcji co do zapotrzebowania.

Rozwiązuje to wielki i trudny problem maszynierii przeciwko pracy. W myśl tej zasady, w proporcji w jakiej machinizacja wyrzuca pracowników z pracy, działa to na ich korzyść; i droga do nowego zatrudnienia zawsze zostaje otwarta. Sprawiedliwy handel znosi profit (zysk) w tajemnicy, lekceważy on powszechne szkolenia i przynosi wszelkiego rodzaju wiedzę w zasięgu ludzi, którzy jej pożądamy.

Potrzeba aby każdy płacił w walucie swojej pracy za to co konsumuje, dostarcza jedyny upoważniony kupon, który odnosi się do nadmiernego zbytku, zbytku który często doprowadzał do ruiny jednostek, stanów i imperiów; i który to sprowadził nas niemalże do powszechnego bankructwa.

Sprawiedliwy handel nie tworzy żadnych urzędów, które mają być rzekomo wypełniane przez ambitnych i aspirujących ludzi, nie dopuszcza żadnej szansy na wywyższanie się jednych nad inne osoby jak i cudzą własność; oczywiście, nie ma tutaj żadnego zapotrzebowania na takie jednostki; i na